

Учитељски факултет
Универзитет у Београду

Име и презиме _____

Број индекса _____

Број мобилног телефона _____

Изборни предмети у другој години студија

Студијски програм за образовање учитеља

школска 2016/17. година

Изборни општи курс II

- Савремена француска култура
- Тумачење Библије II – етика и култура
- Увод у логику и научни метод
- Казивање уметничког текста
- Основе организације и управљања образовним институцијама
- Социологија моде
- Књижевно стваралаштво за децу и младе на румнском језику у Републици Србији.*
- Социологија културе**

Изборни педагошко-психолошки курс II

- Психологија даровитости
- Психологија личности
- Управљање агресивним понашањем ученика
- Европски стандарди информатичких знања
- Педагошка комуникација у школи*

Изборни предметни курс II

- Облици писменог и усменог изражавања
- Истраживање природних појава у настави
- Завичајна географија
- Основе дечијих плесова
- „Певај као што пише и пиши као што чујеш“ – музичка писменост
- Увод у теорију и праксу позоришне уметности II
- Покрет у визуелним уметностима II
- Керамика II
- Хор II
- Камерна музика II
-

* Предмет се реализује у Настаном одељењу у Вршцу

** Предмет се реализује у Наставном одељењу у Новом Пазару

По наставном плану Факултета, студенти на Студијском програму за образовање учитеља бирају три изборна предмета, по један из сваке од наведених области (*Општи курс, Педагошко-психолошки курс, Предметни курс*).

Изборни општи курс II

■ САВРЕМЕНА ФРАНЦУСКА КУЛТУРА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Ана Вујовић

Циљ предмета: Упознавање са богатством културе савремене Француске и других франкофонских земаља, као и са разноврсношћу културне сарадње између Француске и Србије. Ширење опште културе, развијање толеранције и разумевања различитости.

Исход предмета: Стицање основних идеја о најважнијим аспектима свакодневног живота у модерној Француској и франкофоним земљама.

Садржај предмета: 1. Символи и институције Француске. Преглед историјских догађаја у XX веку. 2. Разноликост француских региона. Француски прекоморски департмани и територије. 3. Француска привреда: рад и запосленост, социјална заштита, имиграција, страни утицаји. 4. Становништво Француске: вредности Француза, породица и становање. 5. Свакодневни живот и навике: исхрана, потрошња, популарна култура, слободно време, празници. 6. Савремени образовни систем у Француској. Образовање учитеља и васпитача. 7. Развој европске идеје у Француској. Настајање европских институција. 8. Франкофонија у свету. Разноликост култура франкофоних земаља. 9. Српско-француски односи од почетка XX века до краја Првог светског рата. 10. Политичка и економска сарадња Србије и Француске између два светска рата. 11. Француски културни утицаји код нас током XX века.

Методе извођења наставе: Предавања, самостални рад студента и припрема презентације на самостално изабрану тему из области историје француске цивилизације.

Провера знања и оцењивање рада студената: Писмени испит и усмена презентација

Литература:

- Вујовић, Ана (2008). *Савремена француска култура*. Београд: Учитељски факултет. (стр. 7-86, 177-225))
- Вујовић, Ана (2011). *Српско-француска сусретања*. Београд: Учитељски факултет. (стр. 131-174)

■ ТУМАЧЕЊЕ БИБЛИЈЕ II – ЕТИКА И КУЛТУРА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Љубивоје Стојановић

Циљ предмета: Циљ овог једносеместралног циклуса је да студенти стекну основна знања о томе како Библија васпитава човека за живот у времену и вечности. Ово је посебно важно кад је у питању будуће радно ангажовање студената на пољу васпитавања и образовања деце која уче и верску наставу. Кроз овај кратки курс студенти ће се упознати са библијским (јеванђелским) погледом на свет и човека, што ће их квалификовати као спремне саговорнике са свима, како верујућим тако и неверујућим. Наравно, стицањем овога знања они не постају готови верници него едуковани едукатори који могу да прате и разумеју сва питања која се тичу вере и веровања. Да би се све ово остварило потребно је активније укључити студенте у наставни процес, тако што ће и сами писати писмене радове на одређене теме из предаваног градива.

Садржај предмета: Старозаветни закон и новозаветна слобода; Љубав као интегративни фактор вере и знања; Догма и стваралаштво; Власт као служење „већег“ „мањем“; Грех и покајање; Праштање као врлина; Уважавање другог и другачијег; Живот као дар који треба чувати; Царство Небеско и наш земаљски живот; Вечност и савременост; Држава као дар Божији и дело човеково; Државне границе, различите традиције, идеолошке разлике као животни изазови; Питање богатства и сиромаштва; Уважавање слободе другог ; Ко сам ја? Ко је мој ближњи; Стваралачка сарадња не може бити

ограничена пореклом и припадношћу; Уважавање и прихватање другачијег као пут потврђивања властитог идентитета.

Библијске теме и мотиви у уметности, књижевности и култури. Библијске пословице и идиоми. Репрезентативна дела светске књижевности. Репрезентативна дела српске књижевности. Хришћански мотиви у савременој српској поезији.

Литература:

- **Библија 2002:** *Библија / Свето писмо Старога и Новог завјета*. Београд: Свети архијерејски синод Српске православне цркве.
- **Ракић 2002:** Радомир Ракић, *Библијски речник*. Београд: Златоусти.
- **Стојановић 2008:** Љубивоје Стојановић, *Тумачење Библије*. Београд: Учитељски факултет.

■ УВОД У ЛОГИКУ И НАУЧНИ МЕТОД

■ Семестар: 4 ■ Фонд часова: 30 (15 + 15) ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Дејан Вук Станковић

Циљ предмета: Упознавање студената са најважнијим проблемима логике, филозофије науке и научне методологије; Упознавање студената са значајем логике и рационалног тумачења света као претпоставке савремене науке и цивилизације; Упознавање студената са различитим врстама аргументације и границама њихове примене.

Исход предмета: Развијање код студената способности аргументованог и критичког мишљења; Примена аргументованог и критичког мишљења у решавању проблема.

Садржај предмета: Проблем сазнања и предмет логике; сведочанство, ваљана и неваљана мисао; Појам, односи међу појмовима; Дефиниција, деоба и класификација; Суд и врсте суда, односи међу судовима; Закључивање и врсте закључивања; Појам доказивања и оповргавања; Логичке грешке: софизми и паралогизми; Појам и структура научног објашњења, научне теорије и научног закона; Појам и врсте научних метода; Појам научне методологија и научног истраживања; однос хипотеза и сазнања.

Литература:

- М. Коен, Е. Нејгел (2006). *Увод у логику и научни метод*. Београд: Јасен, стр. 38–260; 289 – 301, 336–408. (312)
- Г. Петровић (2002). *Логика*. Београд: Завод за уџбенике.

■ КАЗИВАЊЕ УМЕТНИЧКОГ ТЕКСТА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Слађана Јаћимовић

Циљ предмета: Циљ предмета је да студенти усвоје основна начела у казивању уметничког текста, да се упознају са основама реторике, стиловима у рецитовању, као и разнородним специфичностима казивања: дикцијом, акцентом, темпом и динамиком говорног исказа, градацијом, јавним наступом.

Садржај предмета: Општа начела казивања поезије (рецитовање, изражајно читање), прозе, народне епске и лирске песме: проучавање уметничког текста са становишта говорног израза – историја и теорија; основна правила глуме, рецитовања, реторике; анализа песме као основа казивања и рецитације; књижевна анализа текста (врста, значење, стил); анализа са становишта говорног исказа; учење напамет и разумевање; дикција; однос према врстама стиха; римована поезија и опкорачење; типологија рецитације; одређење стила казивања (емотивни, умерени, семантички).

Структура говорног исказа: структура текста и структура говорног облика; звучни ефекат риме, рефрена и слободног стиха; постављање композиције говорног исказа; мисаони акценти у тексту и у казивању; логички акценти у тексту и у казивању; емотивни акценти у тексту и у казивању; основни

план и начело целине; идеја песме – идеја рецитације; ритам, темпо и динамика казивања; почетак, ток и поента говорног исказа; динамика интерпретације; општи тон; градиција; дикцијска провера, наступ пред публиком.

Епска и лирска народна поезија у говорном исказу: Аеди и рапсоди, сказаније и рецитоване; специфичности говорног исказа лирске и епске песме.

Литература:

- **Дамјановић 2001:** Ратомир Дамјановић, *О рецитовању*. Београд: Итака.

■ ОСНОВЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И УПРАВЉАЊА ОБРАЗОВНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Данијела Костадиновић Красић

Циљ предмета:

Циљ предмета је да студентима пружи основна теоријска знања из области управљања организацијама, са посебним освртом на управљање предшколским, школским и високо образовним институцијама. Током предавања ће се обрађивати бројни примери из праксе који ће омогућити лакше разумевање материје.

Садржај предмета:

- Основе организације и руковођења,
- Лидерство, мотивација и организациона моћ, (13ж 17с 20ц; 4ж 16с 20ц; 12ж)
- Доношење одлука у организацијама, (10. ж, 6с)
- Управљање људским ресурсима, (Гоод то греат, 12с 15с)
- Организациона култура, (3 с,
- Комуникација у организацијама и решавање конфликта, (9 11 ж)
- Планирање и израда планова, (7с)
- Управљање пројектима,
- Сарадња са домаћим и страним институцијама,
- Припрема и држање ефективних презентација.

Методе извођења наставе:

Предавања, самостални рад студента и припрема презентације на самостално изабрану тему из неке од обрађених области .

Литература:

- Робинс, С. и Котлер, М. (2005). *Менаџмент осмо издање*. Београд: Дата Статус.
- Гринберг, Ц. и Барон, Р. (1998). *Понашање у организацијама: Разумевање и управљање људском страном рада*. Београд: Желнид.

■ СОЦИОЛОГИЈА МОДЕ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Слободан Рељић

Циљ предмета: Мода је један најутицајнијих феномен модерног доба, који осим директног утицаја на наш свакодневни живот - како се облачимо, шта једемо, куда путујемо, шта читамо, итд – утиче на динамику модерног живота уопште. Циљ предмета је да се кроз историјске токове моде и научно сагледавања појавних облика и принципа моде студенти упозанју с логиком модерног живота, да се региструју промене садржаја друштвених структура и њихов утицај на друштвене групе, породицу и токове образовања. Из појма „мода“ се изводи „модерност“ основни појам који описује наше време, што је значајно за разумевање карактеристика глобалног друштва и природе његовог утицаја на српско друштво. Упознавањем са садржајем феномена моде студентима се омогућује да јасније распознају драматична друштвена кретања их окружују, збуњују а пресудно утичу на друштво, породицу и образовање. Социологија моде у себи носи и практичну црту: распознавање суштине

кретања с којима живимо и која одређују низ наших одлука и утичу на наша чињења у процесу образовања.

Садржај предмета: Историјско сагледавање феномена моде – од ренесансе до савремене индустријске индустрије, једне од најпрофитабилније и најраширеније економске делатности; Шта је мода и како се развија; Принцип моде – увек „оно ново“; Теоријски погледи на логику моде: од теоретичара са почетака Новог доба Адама Смита, Имануела Канта, Херберта Спенсера преко Торстејна Веблена, Георга Зимела, Габријела Тарда до мислилаца XX века Пјера Бурдијеа, Херберта Блумера, Жила Липовецког; Однос моде и језика; Мода и тело; Мода као најпожљенији друштвени механизам потрошачког друштва; Гарница и компетитивност између моде и уметности; Мода као животни идеал и начин самоостварења у модерном друштву; Мода као идеологија која прожима готово све друштвене области; Зашто је механизам моде у одевању најјаснији;

Интеркативна предавања подразумевају и сусрете са људима који су практично повезани са модном индустријом и модним креацијама.

Литература:

а) Основна:

1. Тодоровић, Александар (1980) СОЦИОЛОГИЈА МОДЕ, Ниш: Градина;
2. Свенсен, Лаш Фр. Х. (2005) ФИЛОЗОФИЈА МОДЕ, Београд: Геопоетика

б) Допунска:

1. Wilson, Elizabeth, (2005) *Adomed in Dreams – Fashion and Modernity*, London, New York: I.B. Tauris;
2. *Body Dressing* (2001) edited by Entwistle, J and Wilson, E, New York: Berg;
3. Veblen, Thorstein (1966) *Teorija dokoličarske klase*, Beograd: Kultura;
4. Simmel, Georg (2001) *Kontrapunkti kulture*, Zagreb: Naklada Jesenski i Turk;

■ КЊИЖЕВНО СТВАРАЛАШТВО ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ НА РУМУНСКОМ ЈЕЗИКУ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ*

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Бриндуша Жујка

Циљ предмета: Циљ предмета је да се студенти упознају са књижевним родовима и врстама румунске књижевности за децу и младе у Војводини, Р. Србији, њеним специфичностима и најзначајнијим представницима/ писцима.

Садржај предмета:

- Румунска књижевност за децу и младе у Војводини - део културне баштине завичаја;
- Стилско-тематске особености књижевности за децу и младе у Војводини;
- Књижевни родови и врсте румунске књижевности за децу и младе у Војводини;
- Систем жанрова;
- Поезија (Специфичности поезије);
- Традиционална и савремена поезија за децу и младе;
- Проза (Специфичности прозе за децу и младе);
- Савремена књижевност (најновије тенденције);
- Садржајно-естетска анализа одабраних дела књижевности за децу.

Методе извођења наставе:

Излагања, дискусије, расправа на дату тему, самостални рад студената.

Литература:

- Flora, Radu (1971), *Literatura română din Voivodina, Panorama unui sfert de veac (1946-1970)*, Panciova, Editura, „Libertatea“ ;

- Magda Peana. (2005), *Vântul seamăna cuvântul – Antologie de literatură română pentru copii și tineretul școlar, scrisă în Voivodina, Republica Serbia, Vârșeț*, Editura Școli Superioare pentru Instruirea Educatorilor;
- Juică Brândușa. (2012), *Literatura română din Voivodina (1945 – 1989) – La confluența a două culturi*, Zrenianin, Editura ICRV.

■ СОЦИОЛОГИЈА КУЛТУРЕ**

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др
Иљаз Османлић

(предмет се реализује у Новом Пазару)

Циљ предмета: Програм социологије културе има за циљ да студенти стекну социолошка знања о основним елементима савремене културе, посебно о облицима културе у којима учествују млади. Да би млади могли да разумеју одлике друштва и друштвени контекст културе они треба да усвоје знања о технолошким и политичким, информатичким и другим процесима који су повезани са културом.

Садржај предмета: Први део: СОЦИОЛОШКО ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРЕ. Предмет социологије културе. Појам културе. Култура и цивилизација. Култура, поткултура и контракултура. Култура и природа. Људска природа и култура. Културне потребе. Културне вредности. Обрасци културе. Културне институције.

Други део: КУЛТУРА И КОМУНИКАЦИЈА. Природа и контекст комуникације. Култура и језик. Функције језика. Говорни обрасци и језик поткултура. Невербална комуникација.

Трећи део: ДРУШТВО И КУЛТУРА. Друштвене структуре и култура. Акултурација и енкултурација. Социјализација и конформизам. Проблеми културног развоја. Културне промене. Културни конфликт.

Четврти део: КУЛТУРА И СТВАРАЛАШТВО. Симболички и ритуални карактер културе. Мит, религија и култура. Традиција и култура. Култура као свакодневница. Култура као начин и стил живота. Култура и слободно време. Масовне комуникације и медијска култура.

Пети део: СОЦИОЛОШКО ПРОУЧАВАЊЕ УМЕТНОСТИ. Могућности и границе социологије уметности. Специфичност уметничког дела. Авангарда и уметност. Постмодерна уметност-поп арта. Уметност као катарза.

Предавања прате тематске области предвиђене програмом предавања и конкретизују наставу. План предавања обухвата тематске целине и питања која проистичу из програма предавања.

Литература:

Основна литература:

1. Коковић Драган (2004): Социологија културе, Академија уметности, Нови Сад

Допунска литература

1. Голубовић Загорка (1973): Човек и његов свет, Просвета, Београд

Изборни педагошко-психолошки курс II

■ ПСИХОЛОГИЈА ДАРОВИТОСТИ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 (20п + 10в) ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Аурел Божин

Садржај курса: Предмет, циљеви и значај психологије даровитости. Историјски развој психологије даровитости. Даровитост: основни појмови и појавни облици. Развој даровитости. Проблеми у прилагођавању даровитих и њихових високих постигнућа. Идентификација даровитих. Улога породице у развоју даровитих. Даровити као одрасле особе. Образовање даровитих. Позитивна психологија и даровитост.

Литература:

а) основна:

- Божин, А. А. (2009). *Божанска деца: прилози психологији даровитости*. Београд: Учитељски факултет (стр. 9-151) [Σ 143 стр]

б) допунска:

- Алтарас, А. (2006). *Даровитост и подбацивање*. Панчево: Мали Немо [Σ 89 стр]
- Богуновић, Б. (2008). *Музички таленат и успешност*. Београд: Институт за педагошка истраживања. [Σ 52 стр]

■ ПСИХОЛОГИЈА ЛИЧНОСТИ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Жарко Требјешанин

Садржај: Наставни програм састоји се из четири велике целине. 1. **Личност: природа** (различити модели личности: модел инфанта, модел машине, модел неуротичне личности итд.), **приступ** (објашњење и разумевање; идиографски и номотетски; каузални и телеолошки итд.) и **теорије личности** (Фројдова, Јунгова, Фромова, Ериксонска, Олпортова итд.). 2. **Структура личности** (темперамент, карактер, идентитет, свест о себи; црте, фактори и типови личности). 3. **Динамика личности:** емоције, афекти, мотиви (афилијативни, агресивни, мотив за постигнућем итд.), фрустрације, конфликти, стресови и механизми одбране (потискивање, пројекција, рационализација, реактивна формација, сублимација итд.). и 4. **развој личности:** чиниоци (наслеђе, социо-културна средина, лична активност), ступњеви развоја (его идентитета, свести о себи), механизми (имитација, идентификација, социјално учење) и циљ развоја (зрела личност).

Литература:

1. Жарко Требјешанин, *Психологија личности*, Учитељски факултет у Београду, Београд 2010.
2. Жарко Требјешанин, *Лексикон психоанализе*, Матица српска, Нови Сад, 1998

■ УПРАВЉАЊЕ АГРЕСИВНИМ ПОНАШАЊЕМ УЧЕНИКА

Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Статус: изборни ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ проф др Биљана Требјешанин и доц др Невена Буђевац

Циљ предмета:

Повећавање компетенција учитеља за стварање неагресивног окружења; конструктивно решавање конфликта и пружање одговарајуће помоћи ученицима.

Програм предмета:

- Агресивно понашање деце у школи
 - појам, врсте и чиниоци агресивног понашања ученика
- Превенција: стварање позитивног окружења у школи
 - Развијање просоцијалних вештина; развијање међусобног уважавања; развијање осећања прихваћености и заједништва; сарадња са породицом
- Управљање агресивним понашањем ученика
 - Посредовање у решавању конфликта међу ученицима
 - Помоћ деци која трпе агресивно понашање вршњака
 - Помоћ деци склоној агресивном понашању према вршњацима

Литература:

- Збирка текстова за предмет *Управљање агресивним понашањем ученика*, 2015, Београд: Учитељски факултет. (180 стр)

■ ЕВРОПСКИ СТАНДАРДИ ИНФОРМАТИЧКИХ ЗНАЊА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: писмено, усмено, израда пројекта ■ Статус: изборни ■ проф. др Мирослава Ристић, проф др Данимир Мандић

Циљ курса/предмета

Настава овог предмета треба да омогући студентима овладавање основним знањима: из области стандардизације знања информатике свету. Посебна пажња посвећује се асоцијацији ECDL (European Computer Driving Licence) која је огранак светске информатичке асоцијације. Студенти се оспособљавају за полагање међународне лиценце у свих седам модула.

Садржај курса/предмета

Стандардизација знања. Карактеристике стандардизације у информатици. Основи појмови везани за информационе технологије. Оперативни системи и управљање датотекама. Текст процесори. Софтвер за креирање низова података, израчунавање основних математичких и статистичких функција и креирање графикана. Софтвер за рад са реалционим базама података MS Access. Софтвер за креирање мултимедијалних презентација. Интернет технологије и комуникације. Перманентно усавршавање наставника.

Литература:

1. Мандић, Данимир, и Ристић, Мирослава (2011); Европски стандарди информатичких компетенција, Медиаграф, Београд.
2. <http://www.ecdl.com/>

Облици наставе

Предвиђено је да се садржаји овладају активним учешћема на предавањима и вежбама.

Повезаност са другим предметима

Наставни садржаји су повезани са Педагошком информатиком и Образовном технологијом.

Вредновање студентских постигнућа

провера знања (укупно 100 поена)

активност у току предавања: 10

семинарски рад: 60

усмени испит: 30

услов за излазак на испит (потребан број поена): 70

■ ПЕДАГОШКА КОМУНИКАЦИЈА У ШКОЛИ*

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Мирсада Зукорлић

(предмет се реализује у Новом Пазару)

Циљ предмета: Програм педагошка комуникације у школи има за циљ да студенти стекну савремена педагошка знања о процесу васпитања и образовања на макро и микро педагошком нивоу (теоријске и практичне компоненте) и да подстакне развој оних способности (интерактивне и комуникацијске), особина и квалитета личности, у најширем смислу, које ће бити основа за успешно педагошкоделовање. Такође, оспособити студенте за процес доживотног образовања и партиципацију у подизању квалитета педагошког рада и педагошког дискурса у целини.

Садржај/структурапредмета: *Теоријска настава:* Аспекти педагошког рада; Примарни циљеви васпитно-образовног рада; Нова парадигма у образовању; Медјуљудски однос као основа педагошког рада; Интеракција и комуникација у разреду; образовање усмерено ка ученику и промене у школској организацији; Педагошке компетенције наставника; Поучавање и учење као интерактивно-комуникацијски процес; Интерактивне методе рада и њихова примена; Педагошки рад разредног старешине; Комуникација наставника са родитељима и другим учесницима (партнерима) васпитно-образовног процеса. *Практична настава:* Скице за дискусију у писаној форми за сваку тему; презентација семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему која произилази из програмских садржаја.

Методe извођења наставе: Предавања, семинарски рад, менторски рад, тимски рад студената, самостални рад студената

Литература:

1. Bratanić, M., (1990): *Mikropedagogija*, Zagreb: Školska knjiga.
2. Knežević-Florić, O., (2006): *Interaktivna pedagogija*, Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine.
3. Roeders, P., (2003): *Interaktivna nastava*, Beograd: Filozofski fakultet.
4. Zukorlić, M., (2012): *Unapređivanje komunikacije u školi*, Beograd: Učiteljski fakultet.
5. Relevantne web adrese

Изборни предметни курс II

■ ОБЛИЦИ ПИСМЕНОГ И УСМЕНОГ ИЗРАЖАВАЊА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Александар Милановић

Садржај курса: Стилистика (предмет проучавања; однос стилистике према сродним дисциплинама; појам стила – стил уопште и стил у језику; стилема; поделе стилистике према критеријуму предмета, опште концепције и метода, намене, перспективе). Фоностилистика; морфостилистика; синтаксостилистика; лексичка стилистика (основни проблеми и примери на језичком материјалу). Функционална стилистика (функционално раслојавање језика; функционални стилови према Б. Тошовићу). Стилске фигуре (метафора, поређење, персонификација, хипербола, епитет; метонимија; синегдоха; контраст; нивои метафоре и метонимије – метафора и метонимија као механизми мишљења, механизми језика и стилске фигуре). Књижевноуметнички стил; публицистички стил; административни стил; разговорни стил; научни стил (основне одлике и примери). Речници српског језика (шта сазнајемо из једнојезичних речника, како и када их користимо – описни речници, речници страних речи, жаргонизама, нових речи, синонима). Раслојеност лексике српског језика (архаизми, историзми, жаргонизми, неологизми, термини, дијалектизми, регионализми, ономастика). Лексички односи (синонимија, антонимија, хипонимија, хомонимија, паронимија). Полисемија (вишезначне и једнозначне речи у српском језику).

Вежбања прате проблемска питања предвиђена предавањима и заокружују наставу из овог предмета. На вежбањима се анализира језичка раслојеност на примерима из новина, књижевности, административних аката, научних текстова, разговорног језика. На вежбама се студентима предочавају различити речници српског језика и они се подстичу да их користе решавајући конкретне задатке. Анализирају се домаћи задаци студената и тежи се ка томе да они овладају карактеристикама посебних стилова. Студенти ће од неких задатака имати и практичну корист – научиће, на пример, да напишу молбу, вест за новине, страницу дневника.

Литература:

- **Куба / Кокинг 2004:** Ли Куба и Џон Кокинг, *Методологија израде научног текста*. Подгорица: ЦИД.
- **Младенов 1980:** Марин Младенов, *Новинарска стилистика*. Београд: Научна књига.
- **Тошовић 2002:** Бранко Тошовић, *Функционални стилови*. Београдска књига: Београд.

■ ИСТРАЖИВАЊЕ ПРИРОДНИХ ПОЈАВА У НАСТАВИ (максимално 30 студената)

■ Семестар: IV ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ доц. др Сања Благоданић

Циљ предмета: оспособити студенте да планирају и реализују истраживачки приступ у проучавању природних појава које се изучавају у наставним предметима *Природа и друштво* и *Руке у тесту*.

Садржај предмета: Карактеристике учења заснованог на истраживачком приступу (огледи у настави, систематско посматрање и праћење природних појава, симулације/моделу природних појава); Учење открићем и учење путем решавања проблема; Фазе истраживачког процеса у настави (проблемска ситуација, формулисање и тестирање хипотеза, формулисање закључака, различити начини вођења белешки о спроведеном истраживању, препознавање проучаваних појава у окружењу). Теме за које се планира и реализује истраживачки приступ: *кретање, ваздух, вода, електрицитет, магнетизам, притисак (атмосферски и притисак у води), светлост и сенка, звук, ефекат "стаклене башите", биљке, живот дрвета, чула, обновљиви извори енергије и сл.*

Литература:

1. Лисе, Адам и сар. (2004). *Предавање наука у школи*. Превео Стеван Јокић. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

2. Worth, Karen (2009). *Дизајнирање и имплементација научног проблема у основној школи применом инквјери метода*. Retrieved August 23 2012. from http://www.rukautestu.rs/bdd_image/prilog2.pdf

■ **ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА**

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: теренски рад и усмено ■
Статус: изборни ■ доц. др Миланка Циновић

Циљ предмета: оспособити студенте да током географског проучавања завичаја и извођења географских мерења изван школске учионице формулишу и решавају проблеме истраживачким приступом и правилно интерпретирају добијене резултате. Студенти се оспособљавају да таквим приступом реализују географске садржаје у настави предмета Природа и друштво.

Садржај предмета:

УВОД: (1) Предмет, задатак и значај географског проучавања локалне средине, односно завичаја. (2/3) ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ: Оријентација помоћу звезде Северњаче; Главне и споредне тачке хоризонта; Оријентација карте помоћу Сунца и сенке; Оријентација према објектима и појавама у околини; Оријентација у простору помоћу компаса. (4) ОДРЕЂИВАЊЕ ГЕОГРАФСКИХ КООРДИНАТА МЕСТА: Одређивање географске ширине (помоћу школског угломера и гномона); Одређивање географске дужине. (5/6) ОРИЈЕНТАЦИЈА У ЛОКАЛНОЈ СРЕДИНИ ПОМОЋУ ГЕОГРАФСKE КАРТЕ: Оријентација карте; Оријентација карте помоћу компаса; Припремни радови с картом пре изласка на терен; Оријентација карте на терену; Поређење садржаја карте са околином; Оријентација током кретања; Оријентациони крос. (7) ГЕОГРАФСКА МЕРЕЊА У НЕПОСРЕДНОЈ ОКОЛИНИ ШКОЛЕ: Одређивање удаљености објекта; Одређивање висине објекта; Одређивање ширине реке. (8) ИЗРАДА ПЛАНА: Размер; Мерења на плановима; Израда плана собе и школског дворишта.

Израда монографије завичаја

(9/10/11/12) ТЕРЕНСКИ РАД НА ПРОУЧАВАЊУ ЛОКАЛНЕ СРЕДИНЕ (ЗАВИЧАЈА): географски положај; геолошки састав; рељеф; клима (метеоролошка мерења и посматрања, методи бележења метеоролошких посматрања); воде; тло; биљни и животињски свет; насеља; становништво; привреда. (13/14/15) ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ МОНОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА (на бази семинарских радова).

Литература:

- Тадић, М. (2011). *Картографија – карту читај, никога не питај*. Београд: Креативни центар.
- Тадић, М. (2013). *Географска мерења, ван школске учионице*. Београд: Креативни центар.
- Тадић, М. (2002). *Географија 5 – приручник за наставнике*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Васовић, М., Рајичић, М. (1996). *Географско проучавање локалне средине*. Београд: Завод за уџбенике.

■ **ОСНОВЕ ДЕЧИЈИХ ПЛЕСОВА**

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: теоријско и практично ■
Статус: изборни ■ проф. др Сања Мандарић

Садржај курса: Предмет Основе дечијих плесова бави се проблематиком плесних активности исказаних кроз дечије плесове.

Кроз теоријску и практичну наставу студенти ће стећи основне информације о циљевима примене плесних кретних структура, њиховим координационим основама и основама методике учења у раду са децом.

Посебна пажња ће се посветити развијању креативности кроз покрет у складу са музиком, као и развоју стваралачких способности код деце.

У оквиру практичне наставе обратиће се пажња наставним садржајима који садрже природне облике кретања, затим координационо једноставније положаје, покрете и кретања изведене уз музику, односно плесне садржаје применљиве у раду са децом. Програм предвиђа учење народних и друштвених дечијих плесова.

■ „ПЕВАЈ КАО ШТО ПИШЕ И ПИШИ КАО ШТО ЧУЈЕШ“ – МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и писмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Александра Милетић

Напомена: због специфичности предмета предвиђа се група до 25 студената

Циљ предмета: упознавање са музичко – теоријском парадигмом дур – мол система и народне тоналности. Разумевање и репродукција музичке целине певањем, свирањем и записивањем

Садржај предмета:

Музички знаци – тумачење музичких симбола

Музичко писмо – стицање аутоматизма у препознавању и репродукцији нотних знакова и повезивање нота са другим симболима у креирању семантичке целине (боја, облик, покрет).

Музичка писменост – репродукција, усмена и писмена у оквиру основне Це-дур лествице. Упознавање основне музичко – теоријске парадигме, дур – мол система, на којој почива музичко образовање кроз све компоненте музичке целине, њене хоризонталне, вертикалне и формалне организације. Покретање и освешћивање когнитивних процеса који учествују у декодирању музичке целине: опажање, логичко меморисање, стварање звучних наслага и представа, продуктивна асоцијативност, поимање, сазнавање, схватање и музичко мишљење. Упознавање музичко – теоријске парадигме српске народне тоналности и паралелно музичко функционисање у оквиру народне и класичне тоналности зависно од тога којој тоналности припада музичка целина која се декодира. Увод у хармонско мишљење – појам вишегласа, акорда и каденце у оквиру народне и класичне тоналности кроз адекватне примере. Тоналитети: Це – дур, це – мол, а – мол, де – мол, Де – дур, ха – мол, Бе – дур, Еф – дур, Ге – дур, ге – мол. Народна тоналност „ин де“, „ин ге“ и „ин це“. Начин репродукције: певање, свирање и записивање.

■ УВОД У ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ ПОЗОРИШНЕ УМЕТНОСТИ II

■ Семестар: 2. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Статус: изборни ■ наставник вештина Јадранка Барзут

Стандард рада: Због специфичности предмета број студената је ограничен.

Циљ предмета: Стицање нових и унапређивање већ стечених знања и вештине из области позоришне уметности. Курс се надовезује на изборни предмет из прве године *Увод у теорију и праксу позоришне уметности I*.

Садржај предмета: Кроз сопствено искуство и креативан рад на вежбама студенти се упознају са основним елементима позоришне уметности, међусобним утицајима као и размимоилажењима између позоришне теорије и праксе. Примењујући стечена теоријска знања студенти уз помоћ наставника пролазе кроз процес стварања позоришног чина.

Литература:

- Аристотел (1990). *Поетика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Брехт, Бертолт (1966). *Дијалектика у театру*. Београд: Нолит.
- Брук, Питер (1996). *Празан простор*. Београд: Лапис.
- Молинари, Чезаре (19829). *Историја позоришта*. Београд: Вук Караџић.

- Селенић, Слободан (2002). *Драмски правци 20. века*. Београд: Факултет драмских уметности у Београду.

■ ПОКРЕТ У ВИЗУЕЛНИМ УМЕТНОСТИМА 2

■ Семестар: 4 ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и практично ■ Статус: изборни ■ мастер ликовних уметности, наставник уметности Марија Богдановић

Напомена: Курс се реализује у комбинованој групи учитељи/васпитачи од 20 студената (10 студената по смеру).

Циљ предмета: Проширивање знања и искустава стечених на предмету Покрет у визуелним уметностима I. Упознавање са различитим манифестацијама покрета у визуелним уметностима кроз низ задатака и креативних вежби. Развој апстрактних и конструктивних техничких метода у визуелном обликовању кретања. Синтеза визуелних и динамичких елемената у стваралачком ликовном процесу.

Садржај предмета: Координација објекатима и телом у оквиру радне површине; Спонтано и организовано кретање; Различите динамике индивидуалног кретања и кретања у групи; Разумевање и коришћење покрета у функцији нарације и невербалне комуникације; Покрет као вид експресије; Покрет и звук: реакција на различите ритмичне динамике и стварање ритма уз покрет; Однос визуелних и динамички вештачки створених система у ликовној уметности; Увођење временске компоненте и трансформисање статичног ликовног дела у догађај; Кинетичка уметност; Конструисање механичких, светлосних и електроничких система у ликовном раду; Омогућавање активног перцептивног удела посматрача у ликовном делу; Извођење ликовно-перформативних партитура уз краће звучне / музичке форме.

Све фазе рада биће праћене фото или видео записима. Резултат рада у оквиру овог предмета биће изложба или кратка форма перформанса на крају семестра.

Литература:

1. Малетић, Ана (1983). *Покрет и плес*. Загреб: Културно-просвијетни сабор Хрватске.
2. Касагић, Ђурђервка и Бојановић, Илија (1995). *Игре покретом*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

■ КЕРАМИКА II

■ Семестар: 4 ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и практично ■ Статус: изборни ■ Јелена Давичо, дипл.керамичар; проф. др Невена Хаџи-Јованчић

Напомена: Курс се реализује у комбинованој групи учитељи/васпитачи од 26 студената (13 студената по смеру).

Циљ курса: Проширивање знања стечених на предмету *Керамика I* увођењем нових и сложенијих концепата обликовања, као и упознавање са ливењем из калуца, улогом боје и глазура у керамици.

Садржај курса: У оквиру друге године учења (*Керамика II*) обрадиће се следеће теме: Уникатна посуда, техника моделовања из плоча (моделовање, текстура и боја); Скулптура, тема животиње, комбиноване технике (моделовање, текстура и боја); Слободна тема, техника употребе калуца (израда калуца, моделовање, боја и глазура); Фигура, комбиновање керамике са другим материјалима (моделовање, текстура и боја); Накит и ситна пластика, дводимензионални и тродимензионални

облици (моделовање, боја и глазура); Расветна тела, папирне глине и перфорације (припрема материјала, моделовање и докорисање).

Литература:

- Павелка Вукајловић, Катица и Срђан Вукајловић (2005). *Керамика за почетнике*. Београд: ЗУНС.
- Душковић, Весна (ур.) (2009). *Стари занати у Србији*. Београд: Етнографски музеј.

ХОР II

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 0 + 45 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ Дејан Миливојевић

Циљ предмета: Учешћем у хору Учитељског факултета развијају се певачке способности студената, али и, пре свега, подстиче креативност у музичкој интерпретацији. У складу са својим гласовним предиспозицијама студенти стичу вештину вишегласног певања у ансамблу, а затим искуствено пролазе процес припремања (пробе) и финализацију (јавни наступ/концерт) извођења хорских дела. Пролазећи кроз процес извођења, проширују се знања у области хорске литературе, епохе и стила, те одговарајућег начина интерпретације.

Садржај предмета: Вишегласно певање у ансамблу, процес припреме и финализација (јавни наступ) извођења хорских дела. Упознавање са хорском литературом, епохама и стилевима, односно начинима интерпретације.

Обавезе студената су редовни долазак на вежбе/пробе и учешће у јавним наступима хора (пригодне свечаности, завршни концерт).

Програм Хора II континуирано следи, наставља и допуњује програм Хора I.

Нотна литература:

*Гаудеамус игитур. Боже правде. Химна св. Сави. Мокрањац С. Тебе појем. Симић, В.: Пошла мома на воду. Толингер, Р.: Одби се грана. Манојловић, К.: Успаванка. Бетовен, Л.В.: Жртвена песма. Мокрањац С.: II руковет. Аркаделт Ј.: Аве Марија. Бајић И.: Српкиња. Моцарт В.А.: Проба за концерт. Handel, G.F.: *Canticorum iubilo*. Codaly, Z.: *Cohors Generosa*. O.di Lasso: *Ne proicias me*.*

КАМЕРНА МУЗИКА II

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ мр Радмила Стојановић

Напомена: Примењује се специјално конципиран алтернативни облик наставе (примарно практичан и секундарно теоријски) за пет (5) студената у групи уз могућност проширења групе према процени професора.

Циљ предмета: (1) Стицање, обогаћивање и ојачавање музичких способности и компетенција студената са музичким предзнањем (основна и/или средња музичка школа; положен предмет *Вокално – инструментална настава*) за камерно музицирање - извођење музике у мањим музичким групама/ансамблима погодним за рад са децом учитеља/васпитача на лепши, перспективнији и приступачнији начин (*перформанс метод*) и (2) промовисање недовољно афирмисане уметничке музике међу младима путем камерног музицирања (вокално, инструментално и/или вокално – инструментално) са инвентивном применом одабраних елемената мултимедије.

Садржај предмета: О природи иновативног предмета и историји камерне музике са слушањем музике. О интерпретацији, историји пијанизма, о извођаштву, развијање дискусије... Главне карактеристике и специфичности камерног музицирања у групи/ансамблу од две особе (дуо), три особе (трио), четири особе (квартет), пет особа (квинтет) и тд.; функционисање осталих камерних форми (камерни хор, камерни оркестар, камерна опера и тд); сврсисходност примене мултимедије у

реализацији музичког дела (говор, покрет, плес, слика, интерактивност...); *a prima vista* (читање с листа); принципи и етапе процеса савладавања музичког дела и музичко-сценског наступа; аспект игре; сценско понашање, креирање и реализација музичко-сценског наступа (*перформанс метод*) и др.

Програм камерне музике обухвата дела свих музичких епоха и стилова, према расположивој конфигурацији камерног састава, музичко-техничких способности студената и њихове преференције. Испит је усменог карактера у неком облику јавног наступа (пригодна свечаност, интерни час, јавни час, свечани концерт).

Камерна музика II је намењена студентима друге године учитељског/васпитачког смера.

Литература:

1. Барачков, М (1969): *Популарна музика великих мајстора* (аранжмани за хармонику), Раднички универзитет, Књажевац.
2. Barratt, C. (1991): *More Tunes You've Always Wanted to Play* (одабране композиције), Chester Music, London.
3. Bodenmann, H. (1966): *Klaine Werke grosser Meister fur Sopran - Blockflöten* (одабране композиције), Edition melodie, Anton Peterer, Zürich, Switzerland.
4. Krainis, B. (1962): *The Recorder Song Book* (одабране композиције), Galaxy Music Corporation, New York.
5. Кршић, Ј. И Кршић-Секулић, В. (1996): *Албум клавирских комада за „двадесет прстију“*, Савез друштава музичких и балетских педагога Србије, Београд.
6. Стојановић, Р. (2008): Улога камерне музике у образовању учитеља. *Педагогија*, бр. 1 (2008), год. LXIII, стр. 98 – 106 (UDK: 371.14).
7. Стојановић, Р. (2012): Камерна музика Учитељског факултета у Београду – предлог нове стратегије развоја музичке културе деце и младих, зборник радова међународне конференције *EDUvision 2012*, Љубљана, стр. 317-326. (доступно на: <http://www.eduvision.si/zbornik-prispevkov>).
8. Стојановић, Р. (2013): Концерти камерне музике, перформанс метод и инклузија, зборник радова међународне конференције *EDUvision 2013*, Љубљана, стр. 199 – 210. (доступно на: <http://www.eduvision.si/zbornik-prispevkov>).